

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettujen lakien liitteiden muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettujen lakien liitteiden muuttamisesta (HE 138/2017 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- Lakialoite LA 37/2015 vp Carl Haglund r ym. Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 8 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 82/2016 vp Ville Niinistö vihr ym. Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 8 a §:n kumoamisesta
- Lakialoite LA 88/2016 vp Stefan Wallin r ym. Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 8 a §:n kumoamisesta
- Lakialoite LA 56/2017 vp Ozan Yanar vihr ym. Lakialoite laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta
- Lakialoite LA 58/2017 vp Ozan Yanar vihr ym. Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta
- Lakialoite LA 61/2017 vp Hanna Halmeenpää vihr ym. Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 8 a §:n kumoamisesta
- Lakialoite LA 87/2017 vp Anna-Maja Henriksson r Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 8 a §:n kumoamisesta
- Toimenpideoite TPA 6/2016 vp Hanna Halmeenpää vihr ym. Toimenpideoite kevyen polttoöljyn valmisteveron korottamisesta
- Toimenpideoite TPA 39/2016 vp Touko Aalto vihr ym. Toimenpideoite työkoneneiden energiaverojen palautusjärjestelmän laatimiseksi
- Toimenpideoite TPA 40/2017 vp Ozan Yanar vihr ym. Toimenpideoite työkoneneiden energiaverojen palautusjärjestelmän laatimisesta

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- veroasiantuntija Jussi Kiviluoto, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Krista Sinisalo, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Veli-Pekka Reskola, maa- ja metsätalousministeriö
- teollisuusneuvos Petteri Kuuva, työ- ja elinkeinoministeriö
- toimitusjohtaja Harri Laurikka, Bioenergia ry
- asiantuntija Kati Ruohomäki, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Antti Kohopää, Energiateollisuus ry
- toimitusjohtaja Matti Peltola, Koneyrittäjien liitto ry
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- pääekonomisti Jukka Kero, Suomen Kiinteistöliitto ry
- toiminnanjohtaja Kaija Savolainen, Suomen Omakotiliitto ry
- veroasiantuntija Laura Kurki, Suomen Yrittäjät ry
- lakiasiain johtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry
- toimitusjohtaja Helena Vänskä, Öljy- ja biopolttoaineala ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- liikenne- ja viestintäministeriö
- ympäristöministeriö
- Akava ry
- RAKLI ry
- Teknisen Kaupan Liitto ry

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Verohallinto
- Motiva Oy
- Keskuskauppakamari
- Perheyrittäjien liitto ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia.

Nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen verotaulukkoa sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen verotaulukkoa 1 ja 2 muutettaisiin siten, että lämmitys-, voimalaitos- ja työkonepolttoaineiden veron sekä energia- että hiilidioksidisuutta korotettaisiin. Korotusta painotettaisiin hiilidioksidiveron suuntaan. Kevyen ja raskaan polttoöljyn, kivihiilen ja maakaasun hiilidioksidiveron laskentaperusteena oleva hiilidioksiditonnin arvo nostettaisiin nykyisestä 58 eurosta 62 euroon. Tällöin lämmityspolttoaineiden hiilidioksiditonnin arvo olisi sama 62 euroa hiilidioksiditonnilta kuin liikennepolttoaineilla. Lisäksi läm-

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp

mitys-, voimalaitos- ja työkonepolttoaineiden energiasisältöveroa korotettaisiin 0,45 eurolla megawattitunnilta. Hiilidioksidi- ja energiasisältöveron korotus merkitsisi keskimäärin noin seitsemän prosentin suuruista korotusta verotasoihin. Kiinteä ja kaasumainen biomassa säilyisi edelleen verottomana eikä polttoturpeen verotukseen ehdoteta muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2018 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2018 alusta.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksen taustaa

Esitys kattaa jälkimmäisen osan siitä verotulojen kompensatiotarpeesta, joka syntyi, kun hallitus päätti pysyttää yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon verotuen edelleen voimassa. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa oli alun perin sovittu tuen poistosta vaiheittain fiskaalisisistä ja ympäristösyistä. Asiasta tilattu selvitys¹ osoitti kuitenkin sittemmin, ettei verotuen poisto edistäisi sille asetettuja tavoitteita. Lisäksi sen vaikutukset energian hintaan sekä energiatehokkuuteen ja -omavaraisuuteen olisivat lievästi negatiivisia tai neutraaleja.

Tuen poistolle laskettu noin 90 milj. euron lisäys valtion verotuloihin on katettu puoliksi tämän vuoden alusta toteutetuilla veronkorotuksilla. Loppuosa, eli noin 45 milj. euroa on tarkoitus kattaa nyt tällä esityksellä. Jotta tämä tuottotavoite täyttyy, veroja täytyisi korottaa bruttomääräisesti noin 52 milj. eurolla. Ero aiheutuu siitä, että korotukset lisäävät samalla myös erilaisina energiaverotukina palautettavia määriä noin 7 milj. euroa.

Kompensaation edellyttämät lisäkorotukset oli ajoitettu alun perin vuoden 2019 alkuun, mutta hallitus päätti syksyn budjettineuvotteluissa aientaa niiden voimaantuloa vuodella.

Korotusten vaikutuksista

Ehdotetut korotukset kohdistuvat nyt yksinomaan lämmityspolttoaineisiin toisin kuin viime vuonna, jolloin ne koskivat myös liikennepolttoaineita. Ne painottuvat kuitenkin myös nyt selvästi polttoaineiden *hiilidioksidiveroon*. Samalla veron laskentaperusteena olevan hiilidioksiditonin arvo muodostuisi samaksi kuin liikennepolttoaineilla (62 euroa/tonni). Kun lisäksi otetaan huomioon *energiasisältöveroon* ehdotettu korotus, lämmitys-, voimalaitos- ja työkonepolttoaineiden verotaso nousisi keskimäärin noin seitsemän prosenttia nykyisestä. Korotus olisi siten samaa luokkaa kuin vuosi sitten.

---

¹ VTT:n tutkimusraportti VTT-R-01173-16 Yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon hiilidioksidiveron puolituksen poiston vaikutukset, 15.3.2016

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp

Korotusten vaikutus kuluttajahintoihin on esityksen arvioiden mukaan kevyen polttoöljyn osalta noin kaksi ja raskaan polttoöljyn osalta noin kolme prosenttia. Kaukolämmön hinta nousisi etelän kaupunkialueilla noin 0,9—2,5 prosenttia ja kaukolämpöä hyödyntävissä omakotitaloissa noin yhdeksän euroa vuodessa. Hintavaikutus öljylämmitteisillä omakotitaloilla olisi vastaavasti noin 43 euroa vuodessa. Arviot ovat keskimääräisiä, ja hintavaikutus riippuu mm. lämpöä tuottavan laitoksen polttoainevalikoimasta ja tyypistä.

Koska muutokset koskisivat ainoastaan verotasoja, ympäristöperusteinen veromalli säilyisi rakenteellisesti ennallaan. Siten esimerkiksi kestävien biopolttoaineiden hiilidioksidivero olisi edelleen puolitettu (ensimmäisen sukupolven tuotteet) tai poistettu kokonaan (toisen sukupolven tuotteet). Veron painopisteen muutos hiilidioksidiveron suuntaan parantaisi kaikkiaan vähähiilisten lämmityspolttoaineiden, uusiutuvan energian sekä yhdistetyn tuotannon asemaa. Koska esityksessä ei ehdoteta muutosta turpeen verotukseen, turpeen kilpailuasema kivihiiileen nähden parani nykyisestä.

Valiokunnan kannanotto

Ehdotettujen korotusten taustasyynä on siis yhdistettyä tuotantoa koskenut päätös, jota valiokunta pitää itsessään perusteltuna. Tuottotavoitteen kohdennus nyt esitetyn tavoitin on taas linjassa hallituksen työn verotuksen painopisteen siirtoa koskevan päätöksen kanssa. Lisäksi esitys tukee kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa asetettuja vaativia tavoitteita usealla tavalla; se perustuu rakenteellisesti yhtenäiseen energiaverojärjestelmään, painottuu hiilidioksidiveroon ja edistää tavoitetta luopua kivihiielen käytöstä vuoteen 2030 mennessä. Se tukee niin ikään pyrkimystä puolittaa tuontiöljyn kotimainen käyttö ja vähentää ns. taakanjakosektorin kasvihuonekaasupäästöjä talokohtaisessa lämmityksessä ja työkonikäytössä.

Korotusten kohdennus on siis sekin lähtökohtaisesti varsin perusteltu ja painotus hiilidioksidiveroon myös valiokunnan asiantuntijakuulemisessa laajasti hyväksytty.

Valiokunta pitää korotusten tasoa niin ikään hyväksyttävänä ja laajaan kohdejoukkoon kohdistuvana vaikutuksiltaan hallittavana. Yleisellä tasolla myöskään siihen ei ole siis huomautettavaa.

Valiokunta nostaa kuitenkin esiin tarpeen tehdä myös ajallisesti riittävän kattavia vaikutusarvioita yksittäisiä vuosia koskevan tarkastelun ohella. Tällainen tehtiin viimeksi energiaverouudistuksen yhteydessä vuonna 2012.

Huomiota tulisi siis kiinnittää usein toistuvien korotusten ja muiden samanaikaisten veropäätösten yhteisvaikutukseen. Tällainen tarkastelu olisi erityisen perusteltu välillisten verojen regressiivisen luonteen vuoksi. Se antaisi yksittäistä vuotta paremman kuvan muutosten vaikutuksista eri verovelvollis- ja tulonsaajaryhmiin. Vastaavasti yksittäisiä muutoksia koskevat arviot tulonjakovaikutuksista tulisi voida perustaa riittävän tuoreeseen tietoon.

Merkitystä on myös sillä, kohdistuuko korotus välttämättömyyshyödykkeisiin, joiden hintajous-to on tyypillisesti muita kulutushyödykkeitä pienempi. Tähän on kiinnitetty huomiota myös valiokunnan asiantuntijakuulemisessa. Lämmityskustannusten jatkuva nousu koettelee erityisesti haja-asutusalueilla öljylämmitteisissä omakotitaloissa asuvia pienituloisia. Heillä ei ole usein-

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp

kaan taloudellisia mahdollisuuksia muuttaa asuntonsa lämmitystapaa, eikä tällainen remontti ole enää aina edes taloudellisesti järkevää.

Kuvattuihin ongelmiin ei ole helppoa ratkaisua. Ei ole myöskään selvää, missä määrin lämmitystapamuutoksia on perusteltua tukea alueilla, jotka ovat voimakkaasti taantuvia. Lisäksi tukiin liittyy helposti kielteisiä piirteitä, jotka haittaavat markkinoita ja houkuttelevat liikkeelle myös epäpäteviä yrittäjiä. Verotukien osalta on voitu taas havaita, miten vaikea niistä on luopua silloinkin, kun niiden on todettu ylläpitävän haitallisia rakenteita ja vinouttavan kilpailua.

Edellä kuvatut ongelmat liittyvät tätä esitystä isompaan kehitykseen eivätkä vaikuta siten esityksen hyväksyttävyyteen. Ne kuvaavat kuitenkin hyvin sitä, miten tärkeää pitkän aikavälin johdonmukaisuus on myös veropolitiikassa. Valiokunta korostaa sen vuoksi myös tässä yhteydessä tarvetta niille vireillä oleville selvityksille, joissa kartoitetaan yritystukia² ja analysoidaan pitkän aikavälin muutostarpeita verotuksessa (*verotuksen tiekartta*).

Maatalouden energiaverojen palautusjärjestelmä

Valiokunta kiinnittää lopuksi huomiota yksittäisen yritystuen eli maatalouden energiaverojen palautusjärjestelmän sisäiseen johdonmukaisuuteen.

Palautusjärjestelmä on sinänsä onnistunut esimerkki yritystuesta, jota on muutettu yhteensopivaksi muun energiaverotuksen ympäristöohjauksen kanssa. Tämä muutos toteutettiin vuoden 2014 alusta, minkä jälkeen palautus on kattanut vain energiasisältöveron osuuden. Maatalous on päästökaupan ulkopuolinen sektori, ja sen rasiitteeksi on siten jäänyt hiilidioksidiveron määrä.

Veronpalautusta maksetaan tällä hetkellä maataloudessa käytetystä kevyestä ja raskaasta polttoöljystä, biopolttoöljystä sekä sähköstä. Se ei koske nestekaasua eikä bionestekaasua, joiden käyttö on kuitenkin lisääntymässä maataloudessa. Jotta järjestelmä olisi neutraali suhteessa maataloudessa käytettäviin eri polttoaineisiin, sen johdonmukaisuus on syytä selvittää. Tätä yksittäiskysymystä on perusteltua tarkastella erillisenä, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa sitä koskevaa lausumaa.

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta ehdottaa, että esityksen yhteydessä käsiteltävät lakialoitteet ja toimenpideoitteet hylätään.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

---

² Ilmo Mäenpää, Mira Koivula, Energiaverojen korotusten tulonjakovaikutukset, Oulun yliopiston Thule-instituutti ja Suomen ympäristökeskus, 11.6.2012

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 138/2017 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hylkää lakialoitteisiin LA 37/2015 vp, LA 82, 88/2016 vp, LA 56, 58, 61, 87/2017 vp sisältyvät lakiehdotukset.

Eduskunta hylkää toimenpideoitteet TPA 6, 39/2016 vp, TPA 40/2017 vp.

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää maatalouden energiatuotteiden valmisteveron palautusjärjestelmän neutraalisuuden suhteessa maataloudessa käytettäviin eri polttoaineisiin. Selvityksessä on otettava huomioon nestekaasun ja bionestekaasun lisääntyvä käyttö maataloudessa.

Helsingissä 21.11.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Krista Kiuru sd
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Kari Kulmala sin
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Matti Torvinen sin
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ozan Yanar vihr
varajäsen Olavi Ala-Nissilä kesk
varajäsen Timo Harakka sd
varajäsen Lasse Hautala kesk
varajäsen Pauli Kiuru kok
varajäsen Riitta Myller sd
varajäsen Eero Suutari kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp
Vastalause 1 /sd

VASTALAUSE 1 /sd

Perustelut

Hallituksen esitystä on perusteltu muun muassa myönteisillä ympäristövaikutuksilla. Sen vaikutukset olisivat kuitenkin ympäristölle rajalliset, sillä se kohdistuu suurelta osin päästökauppasektoreihin, joilla muutokset eivät juuri vaikuttaisi päästöjen kokonaismäärään. Samaan aikaan esitys lisäisi valtion tuloja vuositasolla huomattavasti, noin 50 miljoonalla eurolla. Siksi voidaan todeta, että lakiesityksen päätavoite on fiskaalinen: kerätä lisää verotuloja.

Lakiesityksessä ei ole arvioitu eri politiikkavaihtoehtoja ympäristön näkökulmasta. On selvää, että samalla rahamäärällä voisi olla mahdollista tehdä tehokkaampia toimia päästöjen vähentämiseksi. Lakiesityksessä ei myöskään arvioitu, mikä vaikutus muutoksilla olisi esimerkiksi öljylämmitysjärjestelmien vaihtoihin ympäristöystävällisempiin lämmitysjärjestelmiin.

Tällaisiin valintoihin voitaisiin vaikuttaa veronkorotusten ohella tehokkaasti esimerkiksi tuemalla suoraan lämmitysjärjestelmien vaihtamista. On epäselvää, miksi hallitus ei ole punninnut tätä vaihtoehtoa. Energiankäyttöön voitaisiin vaikuttaa myös asuntotuotannon tukijärjestelmän muutoksilla. SDP ehdotti vaihtoehtobudjetissaan 30 miljoonan euron lisäystä korjaus- ja energiaavustuksiin valtion asuntorahaston sisältä. Esimerkiksi kotitalousvähennystä olisi myös mahdollista suunnata niin, että se kohdistuisi päästöjen vähentämistä koskeviin hankintoihin. Kotitalousvähennys voitaisiin ulottaa myös asunto-osakeyhtiön osakkaan rahoitusvastuulla toteutettaviin remontteihin. Energiaremonttien ja asuntotuotannon ympäristöystävällisyyden tukemiseen olisi siis lukuisia vaihtoehtoja.

Veronkorotuspäätöksiä tulisi tarkastella oikeudenmukaisuuden ja tulonjakovaikutusten näkökulmasta. Hallituksen esityksestä käy ilmi, että esityksen suurimmat vaikutukset kohdistuisivat kaukolämpösektoriin (15 miljoonaa euroa) ja talokohtaiseen lämmitykseen (10 miljoonaa euroa). Myös rakentamisen, maatalouden ja teollisuuden kustannukset kasvaisivat yhteensä 15 miljoonalla eurolla.

Hallituksen esityksessä on myös arvioitu, että sen vaikutukset tuloeroihin olisivat vähäiset. Tätä on arvioitu tekemällä vertailuja tulokymmenyksittäin. Tällainen kaikkia kansalaisia koskeva lähestymistapa ei kuitenkaan kerro riittävän tarkasti tulonjakovaikutuksista, sillä vaikutukset kohdistuisivat epätasaisesti tuloluokkien sisällä. Veronkorotukset koskisivat 200 000:ta öljylämmitteisissä taloissa asuvaa sekä niitä Etelä-Suomen kaupungeissa asuvia, joiden asuntojen käyttämä kaukolämpö on tuotettu kivihiilellä tai maakaasulla. Näidenkin ryhmien sisällä vaikutukset vaihtelisivat. Merkittävin vaikutus yksittäiseen ryhmään on öljylämmitteisen omakotitalon 43 euron vuotuinen lisäkustannus. Päätöstä tehdessä olisi syytä arvioida, ettei se kohdistu kohtuuttomasti yksittäisiin kotitalouksiin. Kustannusten nousun ohella voitaisiin arvioida, onko tavoiteltuja ohjausvaikutuksia syytä vahvistaa samanaikaisilla tuilla. SDP on vaihtoehdossaan ehdottanut asuntojen korjaus- ja energia-avustusten kohdentamista siten, että niistä hyötyisivät pieni- ja keskituloiset. Näitä avustuksia voitaisiin käyttää energiaremontteihin.

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp
Vastalause 1 /sd

Hallituksen esitys kohdistuu vain rajalliseen määrään kotitalouksia. Siksi sen tulonjakovaikutuksia olisi syytä arvioida tarkemmin. Olisi myös syytä arvioida päätösten vaikutuksia asumisen hintaan. Hallitus on tehnyt lukuisia muitakin asuntojen hintoihin heijastuvia ratkaisuja. Jää myös epäselväksi, miksi hallitus on päättänyt kerätä 50 miljoonan lisäverotulot nimenomaan tällä tavalla. Verotulot olisi mahdollista kerätä oikeudenmukaisemmin esimerkiksi muuttamalla verotuksen painopistettä omistamisen verotuksen suuntaan. Tämä onnistuu esimerkiksi tiivistämällä omistamisen verotuksen veropohjaa.

Hallituksen esitys on siis sekä ympäristönäkökulmasta että oikeudenmukaisuuden näkökulmasta puutteellinen. Sitä varten ei ole tehty hyvän lainsäädännön edellyttämiä taustaselvityksiä.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että hyväksytään kolme lausumaa. (***Vastalauseen lausumaehdotukset***)

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa veronkorotusten vaikutusta asumiskustannusten kasvuun ja tulonjakoon sekä ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa veronkorotusten vaikutusta päästöihin sekä ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin päästövähennysten lisäämiseksi.*
- 3. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee kokonaisvaltaisen esityksen, jolla varmistetaan siirtyminen ympäristön kannalta kestäviin lämmitysjärjestelmiin. Selvityksessä on arvioitava eri vaihtoehtoja kokonaisvaltaisesti ottamalla huomioon eri vaihtoehdot, joita ovat ennen muuta korjaus- ja energia-avustukset sekä kotitalousvähennys.*

Helsingissä 21.11.2017

Timo Harakka sd
Pia Viitanen sd
Krista Kiuru sd
Riitta Myller sd

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp
Vastalause 2 /vihr

VASTALAUSE 2 /vihr

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia. Veronkorotusten arvioitu tuotto on 45 miljoonaa euroa. Esityksellä on arvioitu olevan joitakin positiivisia vaikutuksia ympäristönsuojelun ja ilmaston muutoksen torjunnan kannalta, sillä veronkorotukset parantavat muun muassa vähähiilisten polttoaineiden, uusiutuvien energianlähteiden ja yhdistetyn tuotannon asemaa muihin nähden. Ehdotetut veronkorotukset ovat kuitenkin ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta riittämättömiä, sillä korotus ei ohjaa riittävästi käyttämään uusiutuvia energianlähteitä.

On myös huomioitava, että tavoitteet päästöjen vähentämisestä ja energian säästämisestä eivät toteudu, mikäli maataloudelle ja energiaintensiiviselle teollisuudelle myönnettävät energiaverojen palautukset toteutetaan ehdotetulla tavalla. Myös maatalouden ammatinharjoittajille ja energiaintensiivisen teollisuuden elinkeinonharjoittajille on luotava aidot kannusteet kestävien energianlähteiden käyttöön.

Nestemäisten polttoaineiden valmistevero

Hallituksen esityksessä lämmitys-, voimalaitos- ja työkonepolttoaineiden veron energia- ja hiilidioksidiosuutta esitetään korotettavaksi niin, että korotuksen painotus on hiilidioksidiverossa. Verotuksen painopisteen siirtäminen kohti hiilidioksidiveroa on oikeansuuntainen, mutta esityllä korotuksella ei ole riittävän suuria ympäristövaikutuksia.

Sähkön ja eräiden polttoaineiden valmistevero

Turpeen verotukea on kasvatettu alentamalla turpeen verotusta tasolta 4,9 euroa/MWh ensin tasolle 3,4 euroa/MWh vuonna 2015 ja edelleen tasolle 1,9 euroa/MWh vuonna 2016, mikä kannustaa entistä enemmän runsaasti hiilidioksidipäästöjä aiheuttavan turpeen käyttämiseen polttoaineena erityisesti yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa. Hallituksen esityksessä turpeen verotukseen ei esitetä muutoksia, minkä vuoksi turpeen asema muihin energianlähteisiin paranee. Ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja erityisesti Pariisin ilmastokokouksen jälkeen on käytettävä kaikki keinot hiilipäästöjen vähentämiseksi. Turpeen saaman verotuen pienentäminen tukisi ilmastotavoitteiden saavuttamista ja kohentaisi lisäksi valtiontalouden tilaa.

Työkoneissa käytettävän polttoaineen verotuen pienennys

Energiaveromomentille kohdistuvista verotuista toiseksi merkittävin on työkoneissa käytetyn polttoaineen normia alempi verotus. Verotuki syntyy siitä, että tietyille työkoneille on annettu oikeus käyttää dieseliä kevyemmin verotettua kevyttä polttoöljyä. Kevyttä polttoöljyä käytetään mm. dieselmoottorilla varustetuissa liikkuvissa työkoneissa ja maa- ja metsätalouuskoneissa.

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp
Vastalause 2 /vihr

Vuonna 2018 tämän verotuen suuruudeksi arvioidaan 454 miljoonaa euroa. Vihreät ovat vaihtoehtobudjetissaan esittäneet, että työkoneissa käytettävän polttoaineen verotuesta leikataan vajaa neljäsosa siirtämällä kevyemmin verotetun kevyen polttoöljyn käyttäjät kireämmin verotetun dieselin käyttäjiksi ja että laaditaan työkoneille ja kiinteästi asennetuille moottoreille vastaava verojen palautusjärjestelmä kuin mitä on luotu esimerkiksi maatalouteen. Tarkoituksena on, että dieselin verotukseen siirrettyjen työkoneiden käyttäjille palautetaan 344 miljoonaa euroa vuonna 2018 kerättävistä valmisteveroista.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena, paitsi 2. lakiehdotuksen liitteen verotaulukko 2 muutettuna seuraavasti, (***Vastalauseen muutosehdotus***)

että hyväksytään kaksi lausumaa. (***Vastalauseen lausumaehdotukset***)

2.

VEROTAULUKKO 2				
Tuote	Tuoteryhmä	Energia-vero	Huoltovarmuusmaksu	Yhteensä
Sähkö snt/kWh				
— veroluokka I	1	2,24	0,013	2,253
— veroluokka II	2	0,69	0,013	0,703
Mäntyöljy snt/kg	3	28,92	0,00	28,92
Polttoturve euroa/MWh	4	3,40	0,00	3,40

**Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp
Vastalause 2 /vihr**

Vastalauseen lausumaehdotukset

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen työkoneissa käytettävän kevyen polttoöljyn verotuen pienentämisestä osana fossiilisten polttoaineiden tukien karsimista.*
- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin energiaturpeen verotuksen korottamiseksi osana kansallista ilmastopolitiikkaa.*

Helsingissä 21.11.2017

Ozan Yanar vihr

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp
Vastalause 3 /vas

VASTALAUSE 3 /vas

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan aiemmin sovitun mukaisesti lämmityspolttoaineiden valmisteverojen korottamista. Korotuksen seurauksena lämmityspolttoaineiden hiilidioksidivero nousee 62 euroon per hiilidioksiditonni, ja verotulojen arvioidaan kasvavan 45 miljoonalla eurolla vuodessa. Energiaverokomponentin korotus on 0,45 euroa megawattitunnilta. Korotuksissa painottuu hiilidioksidikomponentti, ja muutoksen seurauksena lämmityspolttoaineiden hiilidioksidivero nousee samalle tasolle kuin liikennepolttoaineiden hiilidioksidivero.

Pidämme hiilidioksidiverotuksen kiristämistä tervetulleena suuntana. Laajemmassa kuvassa katsoimme, että kasvihuonekaasupäästöjen vähenemisen nopeuttamiseksi tarvitsemme nykyistä voimakkaampaa vero-ohjausta kaikkeen fossiilienergian käyttöön. Siten olisi toivottavaa, että hallitus toisi tämän kaltaiset uudistukset eduskunnan käsiteltäväksi selkeämpänä kokonaisuutena yksittäin annosteltujen erillisreformien sijaan. Kuvaavaa hallituksen politiikan kokonaiskuvan puutteesta on, että nyt käsiteltävänä olevan uudistuksen aikataulua päätettiin nopeuttaa fiskaalisista syistä, kun toisen energiaveromuutoksen eteneminen hallituksessa tyssähti. Tämän kaltaisen menettely tekee vaikeaksi hahmottaa, mikä on useiden muutosten yhteisvaikutus. Toivomme, että liikenteen ja yritystukien uudistamista valmistelevat parlamentaariset työryhmät tuovat osaltaan selkoa kokonaiskuvaan.

Käytännön tasolla nyt käsiteltävän uudistuksen vaikutukset tuntuvat rakennusten erillislämmityksessä, työkoneissa ja teollisuuden öljynkäytössä. Kuten valiokunnan kuulemisissäkin on todettu, parantavat esitetyt muutokset uusiutuvien polttoaineiden asemaa suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin. Muutokset myös lisäävät kannustimia energiatehokkuuden parantamiseen.

Kun katsotaan energiasisältö- ja hiilidioksidikomponenttien yhteisvaikutusta, kiristyisi lämmitys-, voimalaitos- ja työkonepolttoaineiden verotus keskimäärin seitsemän prosenttia nykytasosta. Esityksen arvion mukaan kevyen polttoöljyn kuluttajahinnat kallistuisivat noin kaksi prosenttia ja raskaan polttoöljyn noin kolme prosenttia. Kaukolämmön hinta nousisi etelän kaupunkialueilla noin 0,9—2,5 prosenttia ja kaukolämpöä hyödyntävissä omakotitaloissa noin yhdeksän euroa vuodessa. Öljylämmitteisten omakotitalojen kohdalla puhuttaisiin keskimäärin noin 43 euron vuotuisesta lisäyksestä lämmityskuluihin.

On kuitenkin huomattava, että keskiarvot peittävät alleen tärkeitä tulonjaollisia ja toimeentuloon liittyviä kysymyksiä. Tämän valiokuntakin mietinnössään toteaa. Suomessa on noin 190 000 öljylämmitteistä omakotitaloa. Osassa näistä on hyvin pienituloisia kotitalouksia, joiden toimeentuloa uudistus voi selvästi vaikeuttaa. Vaikka kannustimet energiaremonttiin kasvaisivat, ei pienituloisilla ja vähävaraisilla talouksilla ole sellaisiin usein mahdollisuutta. Esimerkiksi muuttotappioalueilla kodin markkina-arvo voi olla niin vähäinen, ettei sitä vastaan saa lainaa esimerkiksi lämpöpumppuremonttiin. Kotitalousvähennyksen hyödyntäminenkin edellyttää, että on kohtalaiset tulot.

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp
Vastalause 3 /vas

Vasemmistoliitto onkin esittänyt energiaremonttitukea, joka antaisi myös vähävaraisemmille kotitalouksille mahdollisuuden siirtyä uusiutuvaan energiaan ja parantaa kotinsa energiatehokkuutta. Lisäksi olemme esittäneet myös kotitalousvähennyksen uudistamista niin, että se soveltuisi asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntien energiaremontteihin.

Eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmiin esittämämme muutokset parantaisivat eläkeläisten ja esimerkiksi työttömien tai opiskelijoiden toimeentuloa huomattavasti, mikä vähentäisi fossiiliperäisen lämmityksen kallistumisen vaikutusta.

Pidämme ongelmallisena sitä, ettei esityksessä esitetä muutoksia turpeen verotukseen. Käytännössä esitys luokin epäsuorasti lisätuen turpeelle: sen kilpailuasema suhteessa muihin energialähteisiin paranisi entisestään, kuten valiokunnan kuulemisissakin on tullut esille. Vasemmistoliiton kanta on, että turpeen verokohtelu tulisi palauttaa vuoden 2014 tasolle eli 4,9 euroon megawattitunnilta nykyisestä 1,9 eurosta. Muutoksen voisi tehdä myös asteittain siten, että ensi vuonna vero olisi viimeisintä veronkevennystä vastaavalla tasolla eli 3,4 euroa per megawattitunti. Tämä ohjaisi energiankäyttöä ympäristöystävällisempään suuntaan ja nostaisi turpeen hinnan lähemmäs sitä tasoa, joka olisi perusteltua sen ympäristö- ja ilmastovaikutusten kannalta.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotan,

että hyväksytään kaksi lausumaa. *(Vastalauseen lausumaehdotukset)*

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan arvioitavaksi kattavan ja ajantasaisen selvityksen jo tehtyjen ja suunnitteilla olevien energiaveromuutosten yhteisvaikutuksesta tulonjakoon ja että selvityksessä eritellään vaikutuksia eri tulonsaajaryhmiin, asuintyyppeihin, energiankäyttöprofileihin ja asuinalueisiin.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan käsiteltäväksi esityksen kotitaloudesta, jota voidaan myöntää omakotitalojen sekä asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntien uusiutuvan energian käyttöä ja energiatehokkuutta parantaviin remontteihin.

Helsingissä 21.11.2017

Kari Uotila vas

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2017 vp
Vastalause 4 /ps

VASTALAUSE 4 /ps

Perustelut

Hallitus esittää lämmitys-, työkone- ja voimalaitospolttoaineiden verojen korotusta 45 miljoonalla eurolla. Kuten perussuomalaiset vaihtoehtobudjetissaan toteaa, esitetty veronkorotus ei ole yhteiskunnan kokonaisedun mukainen eikä oikeudenmukainen.

Veromuutos siirtäisi energiaverotuksen painopistettä maatalouteen ja yksityisiin kuluttajiin eikä huomioisi veron kohteena olevien henkilöiden maksukykyä millään tavoin. Kaukolämpöön kohdistuisi 15 miljoonan euron ja talokohtaiseen lämmitykseen 10 miljoonan euron lisäverorasitus. Monissa öljylämmitteisissä omakotitaloissa asuu eläkeläisiä, jotka ovat jääneet pitkälti osattomaksi talouskasvun hedelmistä. Siitä huolimatta hallitus haluaa nostaa heidän asumiskustannuksiaan. Veronkorotus nostaisi myös kaukolämmön hintaa, sillä se kohdistuisi ennen kaikkea fossiilista polttoainetta käyttäviin sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksiin.

Perussuomalaiset katsoo, että jo aikaisemmin tehdyt lämmityspolttoaineiden verojen korotukset ovat nostaneet omakotitaloissa asuvien asumiskustannuksia merkittävästi. Samanaikaisesti hallitus ei ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin asumiskustannusten alentamiseksi, vaan esimerkiksi jakeluyhtiöt perivät edelleen sähkönsiirrosta merkittävää ylihintaa. Asumiskustannukset ovat jo nykyisellään pienituloisten kansalaisten kannalta kestävämmällä tasolla. Tästä huolimatta esitetty uusi veronkorotus nostaa lämmityksen hintaa entisestään ja vaarantaa erityisesti omakotitaloissa asuvien eläkeläisten toimeentulon.

Verolla olisi myös heikentävä vaikutus teollisuuden kilpailukykyyn, koska se nostaisi logistiikkakustannuksia. Korotukset heikentäisivät myös entisestään kansallista kilpailukykyämme. Näistä syistä esitetty veronkorotus tulee perua.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 21.11.2017

Toimi Kankaanniemi ps
Ville Vähämäki ps